

JOMANTO PARKAS

ESAMOS SITUACIJOS ANALIZĖ

2023 vasario mėn.

TURINYS

IŽANGA

Parko ir projekto apžvalga 4

ESAMOS SITUACIJOS ANALIZĖ

Parko vertybės, SSGG analizė ir kt. 6

PARKO BENDRUOMENĖ

Suinteresuotų šalių analizė 11

GYVENTOJŲ APKLAUSA

2023 m. nuotolinės apklausos rezultatai 12

REKOMENDACIJOS

Rekomendacijos įveiklinimo programai 22

ĮŽANGA

PARKO APŽVALGA

Jomanto parko beržynas dabar išauga iš jauno amžiaus ir ima didėti. Medžių stiebai baigia valytis nuo apatinių šakų, šauna ūgių viršų. Jomanto beržyno amžius 30 - 40 metų, jam gražiausi metai dar priešaky. Beržyne yra nedidelė kitų medžių priemaiša. Daug kur auga blindės, pavasarį geltonai pražystančios vadinamaisiais kačiukais. Čia skraido kamanės ir bitės. Kai kur auga jauni klevai. Prie įvairių takų matomi maumedžiai, raudonieji ir paprasti ažuolai, platanalapiai klevai, drebulės, kalninės guobos, mažalapės liepos, paprastieji uosiai, paprastosios ievos, šermūkšniai. Prieš 30 metų didžiojoje parko dalyje buvo eglynas. Medžiai susirgo, nudžiūvo, dalinai buvo atsodinti, dalinai pasisėjo patys, įvyko medžių kaita.

Rytinė Jomanto parko dalis – tai bręstantis, daug kur brandus miškas. Į ją galima patekti griovomis, natūraliomis ledyno suformuotomis vagomis. Tai nuošalios Jomanto miško dalies ašis, gysla, kurioje taip patogu pasislėpti nuo žmonių srauto, vaikščioti, vedžioti šunį. Čia šviesų beržyną pakeičia tamsus eglės ir pušies medynas.

Toliau į rytus nuo Jomanto parko plyti Kalvarijų kryžiaus kelio miškas, o į pietvakarius – Cedrono aukštupio draustinis. Jomanto parkas atlieka

žaliojo koridoriaus vaidmenį. Miškais paukščių, vabzdžių rūšys gali keliauti, susisiekti, migruoti. Tai padeda biologinei įvairovei išlikti. Jomanto parkas mažina gamtos oazių mieste fragmentaciją ir izoliaciją.

Jomanto parko pavadinimas kilęs iš kadaise dvarą valdžiusio žmogaus pavardės. Dabar net pamatų vieta nėra žinoma, dvaras galutinai sunyko po pirmojo pasaulinio karo.

Jomanto miško parko vertę didina jo natūrali kilmė. Beržynas savaime atžėlė po masinio spygliuočių džiūvimo, o senojo mišrus eglyno kilmė natūralumu neleidžia abejoti. Dažniausiai tokie miško parkai auga darniai, medžiai tinkamai konkuruoja tarpusavyje, todėl vyksta sklandus savaiminis išsiretinimas.

Visos parko tvarkymo priemonės yra orientuotos į žmogui palankios, stabilios miško ekosistemos išsaugojimą.

PROJEKTO APŽVALGA

JOMANTO PARKO ĮVEIKLINIMO VIZIJA IR VEIKSMŲ PLANAS

Jomanto parkas – pamėgta miestiečių gamtos teritorija. Čia gyventojai atvyksta pasigrožėti gamta, ilsėtis, vedžioti savo augintinių. Parkas svarbus ir pėsčiųjų susiekimui – žalioji zona jungia Baltupių rajoną su Jeruzale ir Fabijoniškėmis. Nors ir populiarus tarp vietos gyventojų, parkas gan apleistas. „Vilniaus miesto parkai“ vertinimu, Jomanto parko infrastruktūra – nusidėvėjusi, pastebima vandalizmo apraiškų, parko funkcinės zonos neapibrėžtos, trūksta nuorodų, aiškių įėjimų. Taip pat parkas nepritaikytas gyventojų su negalia judėjimui.

Siakiant spręsti parko problemas „Vilniaus miesto parkai“ kartu su Vilniaus m. savivaldybe ir „Vilniaus planu“ įgyvendina projektą, kurio tikslas – kartu su gyventojais sukurti parko įveiklinimo viziją.

Kartu su susidomėjusiais gyventojais, kraštovaizdžio architektais, miškininkais ir miesto savivaldybės specialistais kuriama parko vizija padės susitarti dėl ilgalaikių parko vystymo ir priežiūros tikslų. Ar Jomanto parkas turėtų būti aktyvaus ar ramaus poilsio parkas? Kokios vietos gyventojų ir bendruomenių galimybės įsitraukti į parko puoselėjimą? Atsakymus į šiuos ir kitus susijusius klausimus pateiks kuriama vizija.

Projektas įgyvendinamas trimis etapais: 1. Jomanto parko esamos situacijos analizė; 2. Jomanto parko įveiklinimo vizijos kūrimas; 3. Įveiklinimo vizijos pristatymas visuomenei.

Šiame leidinyje pateikiami pirmo projekto etapo – esamos parko situacijos analizės – rezultatai ir rekomendacijos kuriamai Jomanto parko įveiklinimo programai.

Esamos situacijos analizę sudarė:

- „Vilniaus miesto parkų“ atliktas tyrimas;
- Suinteresuotų šalių analizė;
- Susitikimas su aktyviais gyventojais nuotoliu 2023 m. sausio mėn.;
- Susitikimas nuotoliu su aplinkinių ugdymo įstaigų vadovėmis;
- Gyvas pasivaikščiojimas parke su Baltupių bendruomenės pirmininke;
- Beisbolo stadiono projekto rengimo stebėseną;
- Internetinė gyventojų apklausa.

GYVENTOJAI PROJEKTE KVIEČIAMSI DALYVAUTI:

- 2023 sausio - vasario mėn. internetinėje apklausoje;
- 2023 kovo mėn. 1d. kūrybinėse dirbtuvėse;
- 2023 kovo mėn. pabaigoje pavasario šventėje parke (vizijos pristatymas).

ESAMOS SITUACIJOS ANALIZĖ

VIETA MIESTE

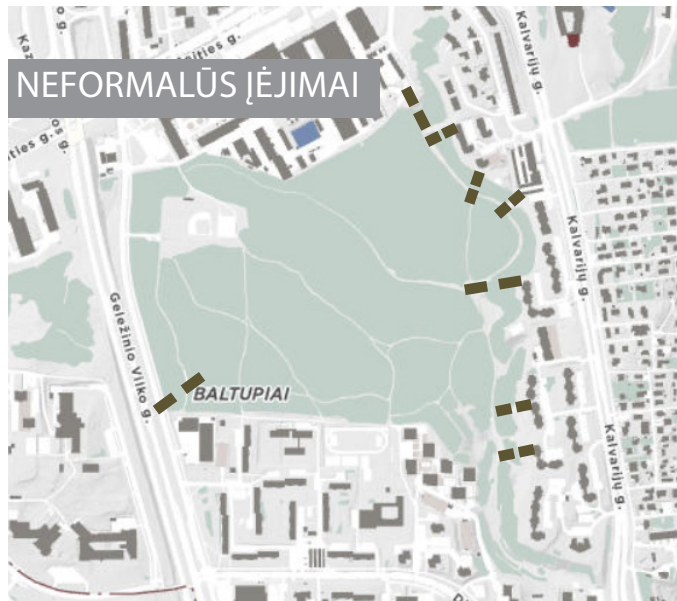
PATEKIMAI Į PARKĄ

SKLYPO RIBOS

NEFORMALŪS ĮĖJIMAI

JOMANTO PARKAS PASIŽYMI RELJEFO DINAMIKA

Šiauriniai parko šlaitai yra 18-19 metrų aukščio. Rytiniai – 12-15 m. Pats aukščiausias parko reljefo taškas siekia 164.42 m. Žemiausias – 128.19 m. Atstumas nuo aukščiausio iki žemiausio taško parke siekia apie 36 metrus.

Topografinis Jomanto parko planas.

Parko vakarinėje pusėje vyrauja plokštumos, o rytinėje – statūs šlaitai, griovos. Griovose susiformavę neasfaltuoti pėsčiųjų takai, čia eina ir dalis tako aplink Vilnių trasos, kuri sujungia Šeškinės ir Jeruzalės rajonus.

Nuotrauka viršuje

Parko reljefo įvairovė (žiema).

Nuotrauka apačioje

Parkas tiesiogiai jungiasi su gyvenamaisiais namais (vasara).

PARKO STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ

STIPRYBĖS

Gamtinis kontekstas

- Brandūs medžiai;
- Reljefo įvairovė;
- Pavasarinis žibučių židėjimas.

Socialinis kontekstas

- Dalyvaujanti bendruomenė;
- Tiesiogiai jungiasi su gyvenamosiomis teritorijomis;
- Dėmesys paukščiams;
- Neatskleistos vietos;
- Šalia yra švietimo įstaigos.

GALIMYBĖS

Gamtinis kontekstas

- Dizaino sprendimais skatinti bioįvairovę;
- Miško maudynių takai;
- Miško pievos;
- Papildyti mišką uogas brandinančiais krūmais ir medžiais dėl paukščių.
- Socialinis kontekstas
- Ankstesnių bendruomenės įžvalgų pritaikymas;
- Vaikų žaidimo, poilsio ir sporto aikštelės; lauko klasės; žiemos pramogos;
- Sporto zona (beisbolo stadionas).

SILPNYBĖS

Gamtinis kontekstas

- Esamos vėjovartos, menkaverčiai medžiai;
- Potencialios vėjovartos.

Socialinis kontekstas

- Nusidėvėjusi infrastruktūra (dangos, apšvietimas ir t.t.);
- Vandalizmas ir asocialūs asmenys;
- Nepritaikyta žmonėms su judėjimo negalia;
- Neaiškūs įėjimai;
- Triukšmas nuo gatvių;
- Nesutvarkytas įvažiavimas prie stadiono;
- Nelegali automobilių stovėjimo aikštelė;
- Parko funkcinė zonų neapibrėžtumas;
- Siauras veiklų spektras.

GRĖSMĖS

Gamtinis kontekstas

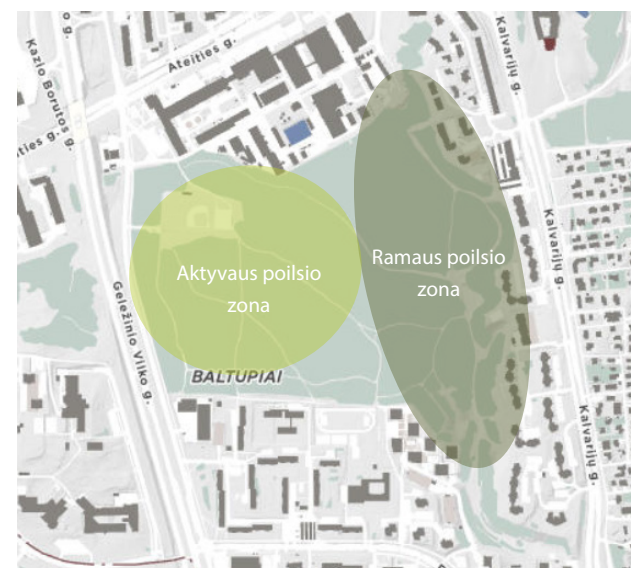
- Vandens išgraužos, šlaitų erozija;
- Potencialios vėjovartos.

Socialinis kontekstas

- Šiuokšlinimas, vandalizmas;
- Didėjantis triukšmas, lankymas dėl tankesnio užstatymo;
- Priežiūros kaštai.

PARKO VERTYBĖS

FUNKCINĖ ĮVAIROVĖ

Stebint, kaip gyventojai naudojami parku ir bendraujant su lankytojais pastebėta, kad parku skirtingose jo zonose naudojamos įvairios. Vakarinė parko pusė, kurioje vyrauja jaunas beržynas, daugiau naudojama tranzitui, aktyviam laisvalaikiui (beisbolo stadionas). Taip pat čia aktyviai vedžiojami augintiniai. Vaikstant šia parko dalimi girdisi aplinkinių gatvių sklaidžiamas triukšmas. Tuo tarpu rytinėje parko pusėje, kuri pasižymi didesne reljefo įvairove ir brandžiais medžiais, tranzito ir lankytojų mažiau. Čia nėra asfaltuotų takų, suoliukų ar šiukšlinių. Vietinis takas natūralus, vaikstant nesigirdi gatvių triukšmo. Ši pusė labiau naudojama ramiam poilsiui, natūralios gamtos patyrimui.

Atliekant analizę surastos parko vietos ties esamais praėjimais, kuriose nėra medžių ir kitų želdinių. Saugant medžius, šiose vietose galėtų būti įrengtos veiklų aikštelės (vaikų žaidimams, sportui ir kt.).

PASIEKIAMUMAS IR SAUGUMAS

Parkas iš aplinkinių gyvenamųjų rajonų lengviausiai pasiekiamas pėsčiomis. Daugiausiai įėjimų į parką – pietiniame pakraštyje, kuris ribojasi su Baltupių rajonu ir čia įsikūrusiomis ugdymo įstaigomis. Vakarinės parko pusės asfaltuotų takelių danga daug kur nusidėvėjusi. Esama asfalto kelio danga privažiavime prie beisbolo stadiono – prastos būklės. Rytinėje parko dalyje trūksta patogesnių nusileidimų į parką nuo Kalvarijų gatvės pusės. Norint patekti į parką nuo šios gatvės pusės, lankytojams reikia leisti žemyn stačiais šlaitais.

Potenciali lauko klasės vieta

GAMTIŠKUMAS

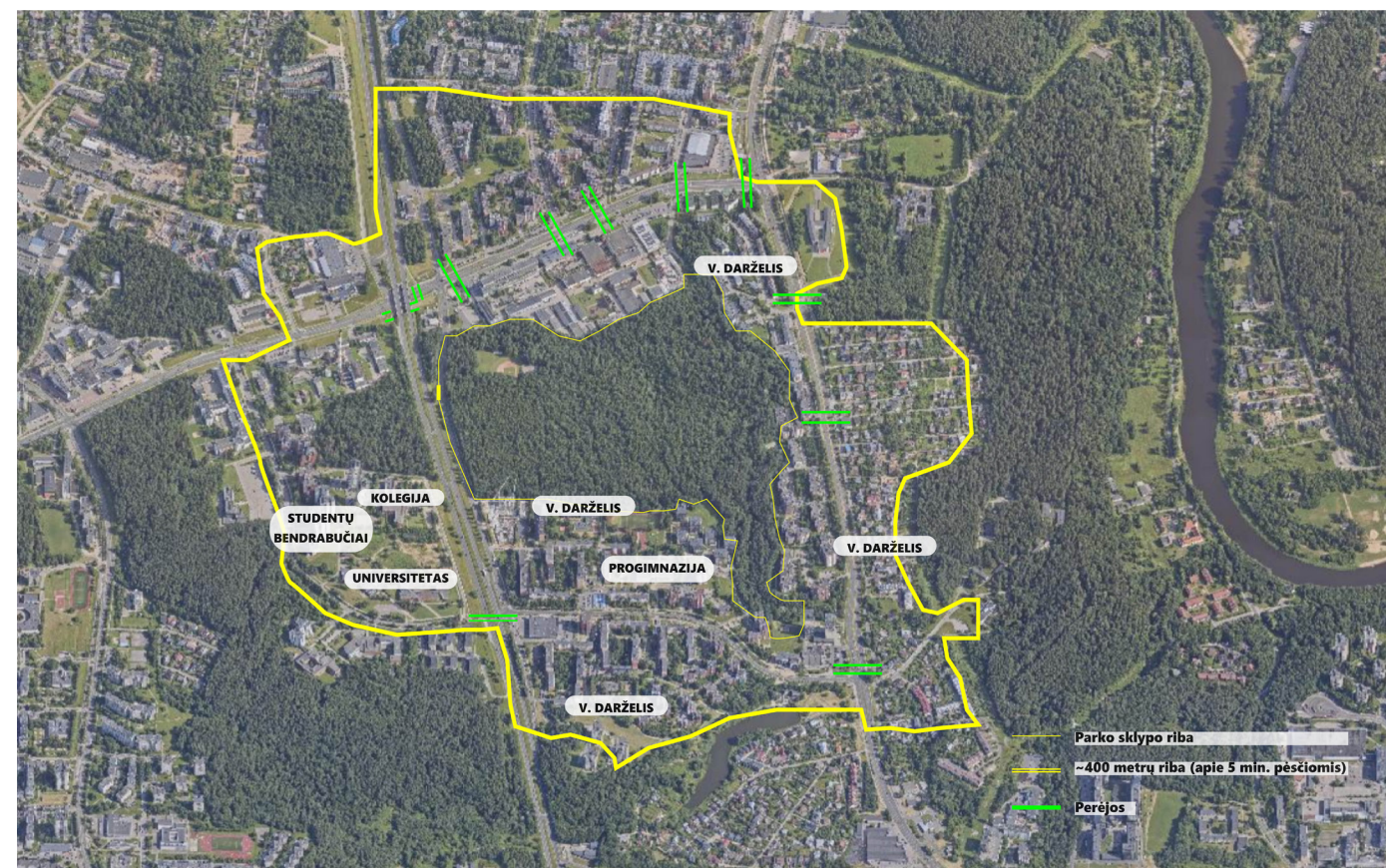
Prižiūrint ir atnaujinant Jomanto parką siekiama prisidėti prie esamos biologinės įvairovės išsaugojimo. Šiuo metu parke naudojamos tokios parko priežiūros priemonės kaip: nulūžusių medžių ir šakų palikimas natūraliam puvimui, inkilų ir lesklėlių įrengimas. Ateityje siūloma atlikti sanitarinį miško valymą. Taip pat apgalvoti, kaip galėtų būti įvairiau pritaikyti nukritę medžiai. Pavyzdžiui, įrengiant vabalų namelius, pasisėdėjimo vietas ar karstynes vaikams. Siekiant toliau gerinti sąlygas paukščiams, planuojama įrengti daugiau inkilų, sodinti uogas brandinančius krūmus ir medžius. Galiausiai, svarstoma įrengti daugiau apšvietimo parke, tačiau jis neturėtų trukdyti čia gyvenančioms gyvūnų ir augalų rūšims.

2018 m. buvo atliktas Jomanto parko botaninis tyrimas. Tyrimą atliko botanikė dr. Daiva Patalauskaitė. Tyrimo dokumentą galima rasti internete adresu www.aplinka.vilnius.lt. Tikslį nuoroda: https://aplinka.vilnius.lt/wp-content/uploads/2022/03/Botainines_teritorijos_2018-12-07.pdf

EDUKACIJA

Aplink Jomanto parką 400 m spinduliu (apie 5 min. pėsčiomis) veikia 7 ugdymo įstaigos: 1 progimnazija, 4 darželiai ir 2 aukštojo mokslo įstaigos. Ypač artimą teritorinį ryšį su parku turi Baltupių progimnazija ir vaikų darželis „Gintarėlis“. Susitikimų su šių įstaigų vadovėmis metu paaiškėjo, kad mokykla ir darželis naudoja parką ir mato poreikį lauko klasėms, kuriose galėtų vykti įvairūs užsiėmimai ar pamokos lauke. Tokios edukacinės priemonės kaip, informaciniai stendai ar lentelės, kuriuose būtų pateikta informacija apie parko gamtinę įvairovę galėtų būti aktualios ne tik mokiniais, bet visiems parko lankytojams.

PARKO BENDRUOMENĖ

~400 metrų riba (iki 5 min pėsčiomis) aplink parką

Siekiant suprasti, kas yra tos grupės, kurios yra labiausiai suinteresuotos parko pokyčiais taikytas 400 metrų principas, kuris teigia, kad būtent tokiu spinduliu aplink objektą formuojasi vietos bendruomenė. Apsibrėžus 400 metrų ribą aplink visą parką buvo analizuojama, kokios šioje teritorijoje yra veikiančios įstaigos ir bendruomeninės organizacijos. Iš viso surinkti 49 kontaktai, kuriuos sudaro aktyvūs gyventojai (seniūnai) ir bendruomeninės organizacijos, įstaigos teikiančios viešas paslaugas ir kultūros bei sporto organizacijos. Į suinteresuotų šalių sąrašą įtraukta ir Verkių seniūnija. Svarbu pažymėti, kad suinteresuotų šalių sąrašas gali nuolat kisti, jis niekada nėra baigtinis. Bėgant laikui apie projektą sužino vis daugiau gyventojų ir visi tie, kurie susidomi, yra laisvi prisijungti.

GYVENTOJŲ APKLAUSA

APIE APKLAUSĄ

Nuo 2023 sausio 19 d. iki vasario 9 d. internetu gyventojai galėjo užpildyti apklausą apie Jomanto parką. Apklausos tikslas – išsiaiškinti Jomanto parko lankytojų įpročius ir poreikius pokyčiams. Apklausą sudarė 20 klausimų*, ji sukurta pasitelkiant „Arcgis Survey“ įrankį. Iš viso apklausoje sudalyvavo 1 068 gyventojų.

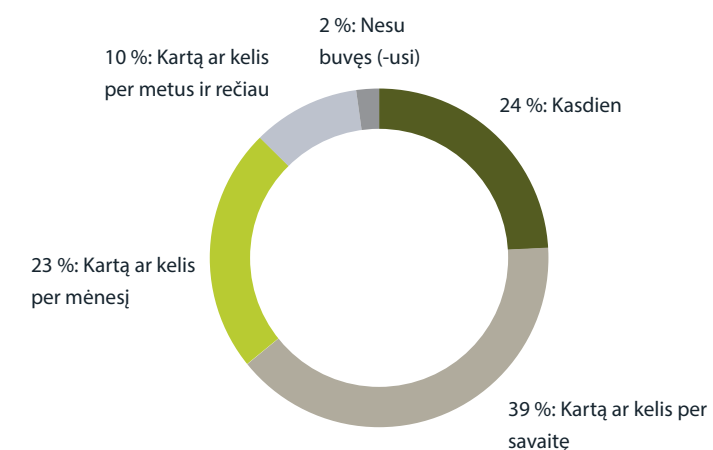
Apklausą sudarė 3 klausimų grupės: 1. Klausimai apie lankymosi įpročius; 2. Klausimai apie lankymosi patirtis ir poreikius pokyčiams; 3. Klausimai apie respondentą.

*Apžvalgoje pateikiami atsakymai į 17 apklausos klausimų iš 20-ties. Atsakymai į 2 klausimus, kuriuose buvo naudojamas žymėjimas žemėlapyje, dėl techninių kliūčių nebuvo surinkti ir nėra analizuojami. Taip pat neaptariamas klausimas, kuriame gyventojai galėjo rinktis palikti savo kontaktinį elektroninį pašta.

1. KAIP DAŽNAI LANKOTĒS PARKE?

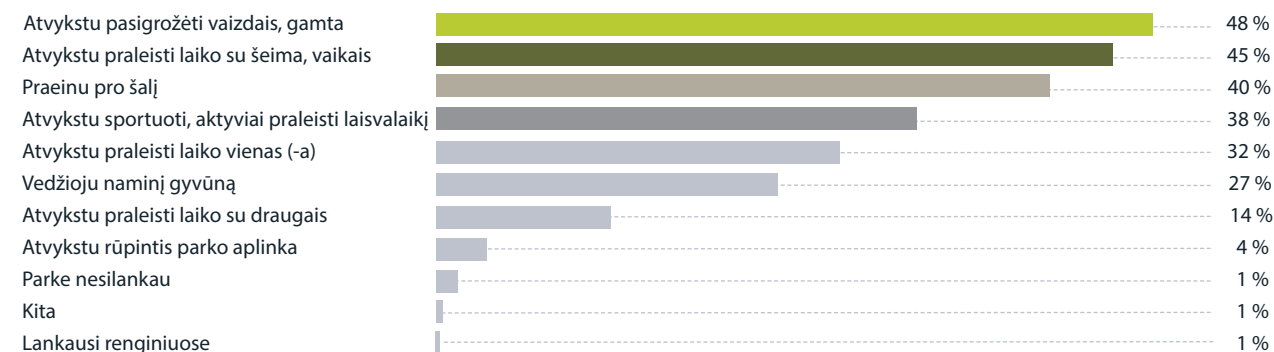
Iš pateiktų atsakymų respondentai galėjo pasirinkti vieną atsakymą. Rezultatai rodo, kad apklausa daugiausia atspindi dažnų parko lankytojų nuomonę – 63 % atsakusių į apklausą teigia, kad parke lankosi bent kartą per savaitę ir dažniau.

į klausimą atsakė 1 068 iš 1068

2. KOKIAIS TIKSLAIS DAŽNIAUSIAI LANKOTĒS PARKE?

Šiame klausime buvo galima rinktis kelis atsakymų variantus. Apklausa rodo, kad daugiausiai lankytojai į parką atvyksta grožėtis gamta ir vaizdais, leisti laiko su šeima, vaikais arba parką naudoja tranzitui. Rečiau, tačiau taip pat parkas naudojamas aktyviam laisvalaikiui, laiko leidimui su savimi ir augintinio vedžijimui.

į klausimą atsakė 1 068 iš 1068

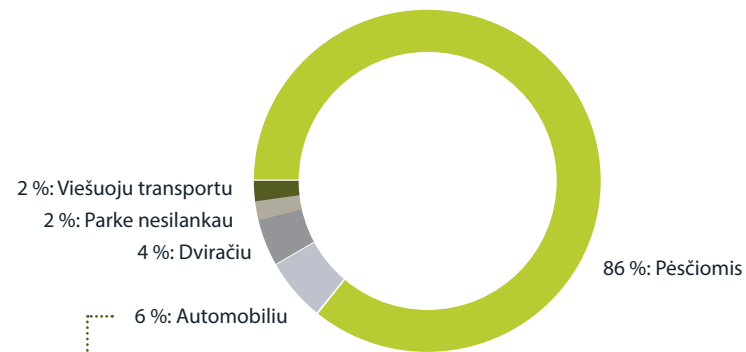
3. KIEK VIDUTINIŠKAI LAIKO PRALEIDŽIATE PARKE SKIRTINGAIS METŲ LAIKAIS?

Šio klausimo tikslas buvo išsiaiškinti, kiek vidutiniškai kaskart apsilankęs parke čia laiko praleidžia lankytojas skirtingų metų laikais. Apklausa rodo, kad išskyrus žiemą lankytojai parke įvairiais metų laikais daugiausiai praleidžia bent jau 1 valandą ir daugiau. Žiemos metu daugiausiai lankytojų (~38 %) praleidžia iki 1 valandos. Daugiausiai laiko parke praleidžiama vasarą ir rudenį – abu metų laikus ~56 % apklaustųjų čia lankosi bent 1 valandą ir ilgiau.

į klausimą atsakė 1 068 iš 1068

4. KAIP DAŽNIAUSIAI ATVYKSTATE?

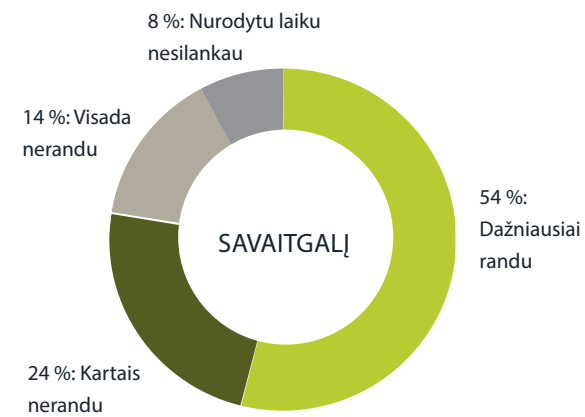
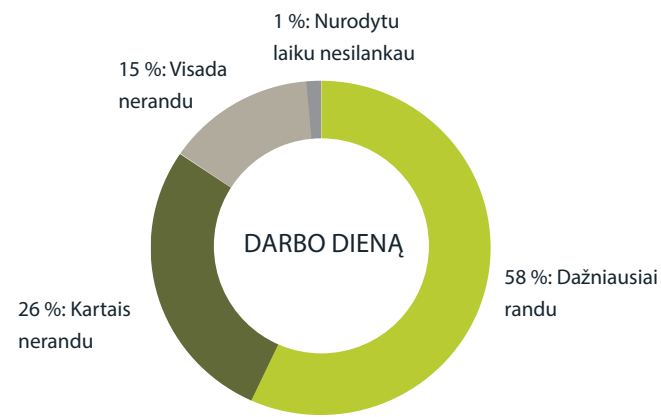
Apklausa rodo, kad į parką didžioji dalis lankytojų atvyksta pėsčiomis. Automobiliu atvyksta apie 6 %, o dviračiu kiek mažiau - 4 % lankytojų. Mažiausiai lankytojų atvyksta viešuoju transportu. Šie skaičiai gali reikšti, kad parku daugiausiai naudojasi aplinkinių rajonų gyventojai, kuriems lengva šį želdyną pasiekti pėsčiomis.

Į klausimą atsakė 1068 iš 1068

4.1. AR ATVYKUS AUTOMOBILIU VISADA RANDATE KUR JĮ PASISTATYTI?

Šis klausimas buvo pateikiamas tik tiems 63-ims respondentams, kurie pažymėjo, kad į parką atvyksta automobiliu. Didžioji dalis atvykę automobiliu randa kur jį pasistatyti tiek darbo dienos metu (~57 %), tiek ir savaitgalį (~53 %). Įdomu, kad atvykstantys automobiliais dažniau Jomanto parke lankosi darbo dienomis nei savaitgaliais.

Į klausimą atsakė 63 iš 1068

5. KAIP JAUČIATĖS PARKE SAUGUMO ATŽVILGIU ĮVAIRIU PAROS METU?

Kaip viena iš esamų parko problemų įvardintas vandalizmas ir asocialių asmenų būriavimasis. Apklausa buvo siekiama sužinoti kaip saugiai parke jaučiasi lankytojai šviesiuoju ir tamsiuoju paros metu. Duomenys rodo, kad ~54 % lankytojų dienos metu parke jaučiasi saugiai arba labai saugiai. Situacija yra kitokia tamsiuoju paros metu – sutemus dauguma lankytojų (66 %) parke jaučiasi nesaugiai ir labai nesaugiai.

Į klausimą atsakė 1068 iš 1068

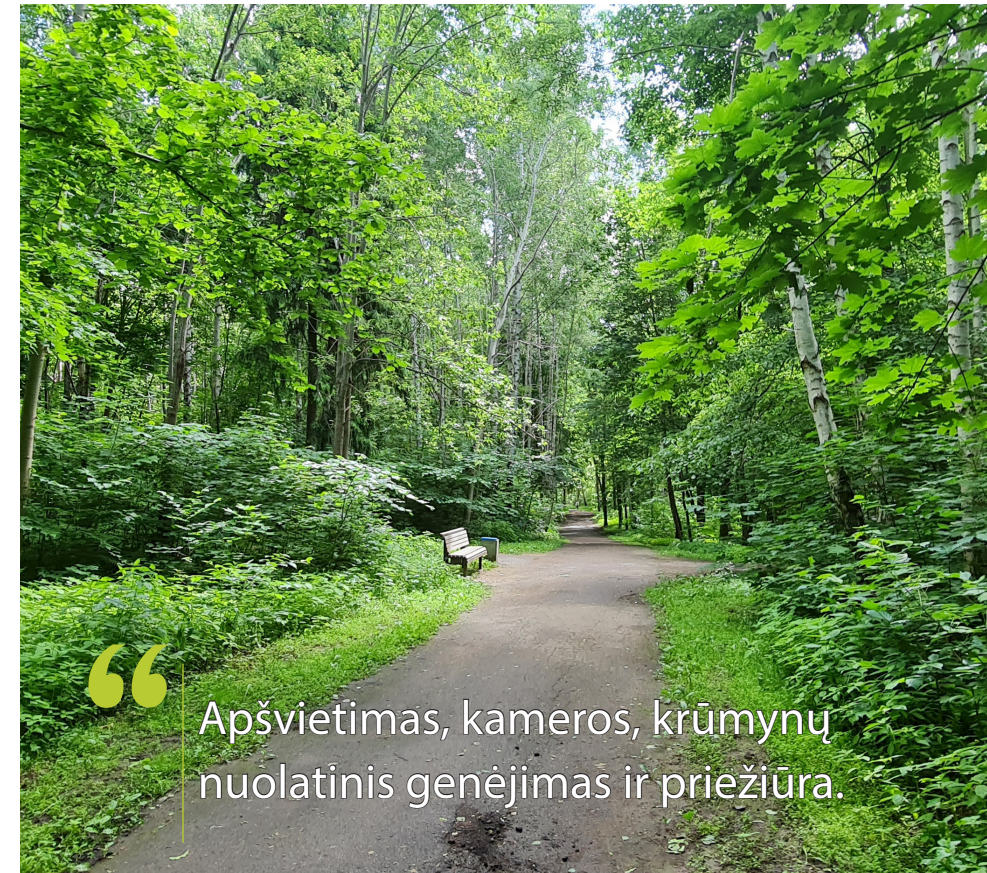
5.1. KAS PADĖTŲ JAUSTIS SAUGIAU PARKE?

Tai buvo atviras klausimas, į kurį respondentai galėjo atsakyti rašant savo atsakymą. Į klausimą atsakė ~68 % visų apklausos respondentų. Daugiausiai sulaukta atsakymų, kad saugiau jaustis parke padėtų apšvietimas. Kitos siūlomos priemonės:

- želdinių priežiūra, genėjimas;
- Sutvarkytas takelių asfaltas;
- Stebėjimo kameros;
- Policijos patruliavimas;
- Laiptų įrengimas šlaituose;
- Stadiono sutvarkymas;
- Didesnis parko lankomumas;
- Daugiau įrengtų šiukšlinių ir suoliukų;
- Įrengtos apšviestos sporto ir žaidimų erdvės;
- Sutvarkyti praviri šuliniai;
- Išspręstas kanalizacijos kvapas.

Lankytojai pažymi, kad yra pastebimos konkrečios vietos, kuriose parke susiburia girtuokliaujantys ar kitaip viešąją tvarką trikdantys asmenys. Minima ir jaučiama seksualinio tipo nusikaltimų grėsmė. Parke gyventojai randa vietų, kuriose yra šiukšlių, panaudotų švirkštų, alkoholio butelių. Ypač daug netvarkos parko šiaurinėje dalyje (palei fabriko sieną).

Į klausimą atsakė 733 iš 1068

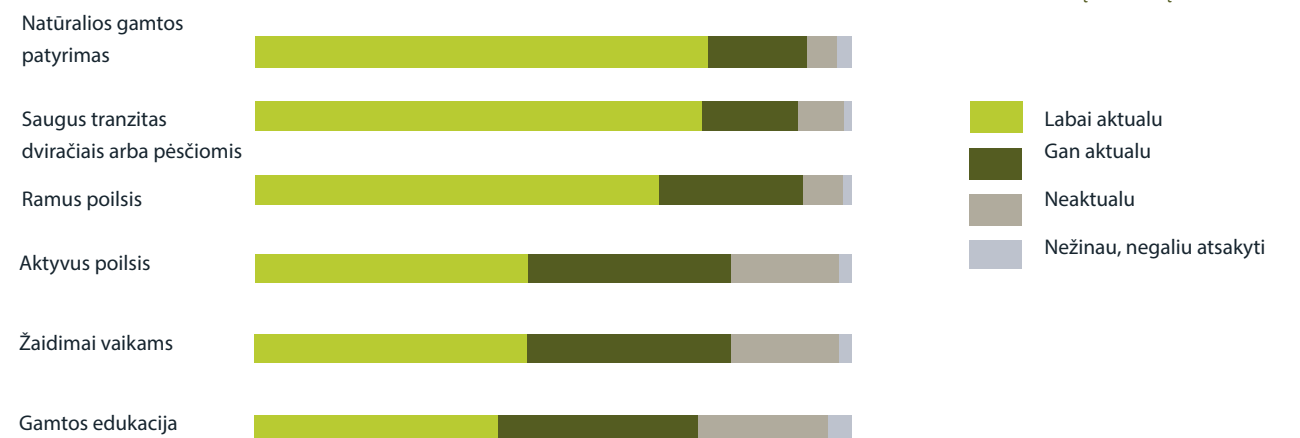

“Apšvietimas, kameros, krūmynų nuolatinis genėjimas ir priežiūra.

6. KOKIOS PARKO FUNKCIJOS JUMS AKTUALIAUSIOS?

Respondentai vertino kiekvieną iš pateiktų parko funkcijų nuo 1 iki 3, kur 1 – neaktualu, o 3 – labai aktualu. Aktualiausios trys parko funkcijos – natūralios gamtos patyrimas, saugus tranzitas ir ramus poilsis. Mažiau aktualios parko funkcijos – aktyvus poilsis, žaidimai vaikams ir gamtos edukacija. Svarbu pažymėti, kad visos iš pateiktų parko funkcijų labiau įvertintos kaip aktualios nei neaktualios.

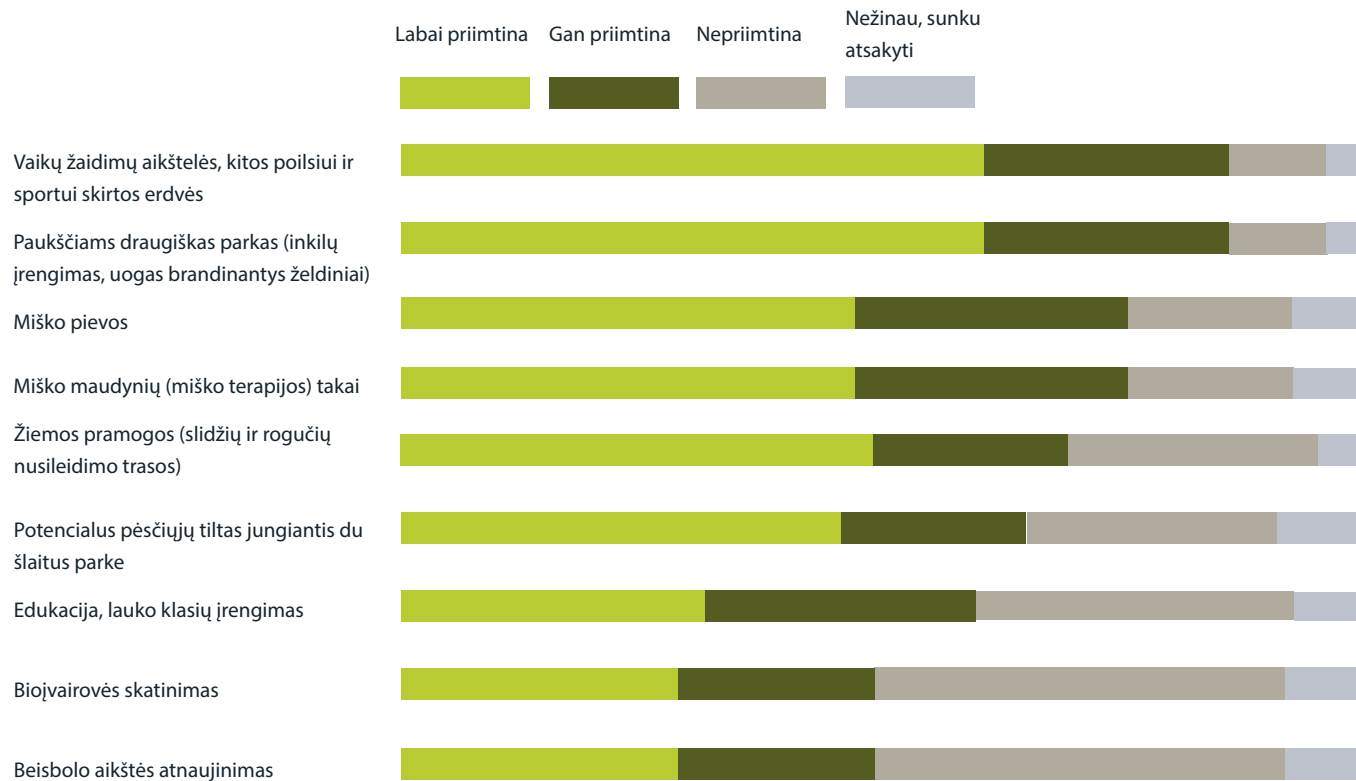
Į klausimą atsakė 1068 iš 1068

7. KURIOS PARKO ĮVEIKLINIMO GALIMYBĖS JUMS PRIIMTINIAUSIOS?

Respondentai vertino kiekvieną iš pateiktų parko įveiklinimo galimybių nuo 1 iki 3, kur 1 – nepriimtina, o 3 – labai priimtina. Labiausiai priimtinos parko įveiklinimo idėjos – vaikų žaidimų, sporto ir poilsio aikštelių įrengimas, paukščiams draugiško parko įrankių taikymas, miško pievos ir miško maudynių takai (miško terapijos). Bendrai, visos pasiūlytos parko įveiklinimo funkcijos buvo įvertintos kaip priimtinos. Tiesa, dvi priemonės vertinamos gan prieštaringai. Bioįvairovės skatinimas ir beisbolo aikštelės atnaujinimas ~44 % respondentų įvertintos kaip nepriimtinos parko atnaujinimo priemonės. Palankiai šias priemones įvertino tik šiek tiek daugiau – ~47 % respondentų.

Į klausimą atsakė 1068 iš 1068

8. KOKIUS DU DALYKUS NORĖTUMĖTE VEIKTI PARKE, TAČIAU DABAR NEGALITE?

Šis klausimas buvo atviras ir neprivalomas. Į jį atsakė kiek daugiau nei trečdalis respondentų (~37%). Taigi, dauguma respondentų į šį klausimą neatsakė. Tarp atsakymų daugiausiai paminėti žodžiai: „saugiai“, „vaikščioti“, „paros metu“, „važinėti“ ir „žaisti“. Skaitant atsakymus žodis „saugiai“ vartotas kalbant apie poreikį vaikščioti saugiai parke tamsiuoju paros metu, saugiai važinėti dviračiu, paspirtuku, riedučiais arba saugiai bėgioti. Respondentai šiuo metu jaučiasi nesaugiai, nes parke nėra apšvietimo, o asfalto danga – nusidevėjusi. Taip pat dažnai minimas vaikų žaidimų aikštelių poreikis. Žodis „piknikauti“ naudotas kalbant apie norą turėti daugiau parke pievų, ant kurių būtų galima prisėsti, pikniko stalų, turėti įrengtų lauko grilių.

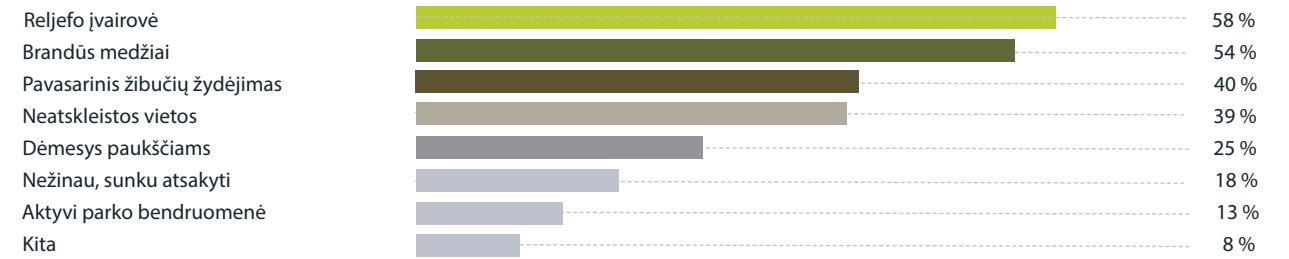

Į klausimą atsakė 440 iš 1068

9. KOKIE JOMANTO PARKO PRIVALUMAI LYGINANT SU KITAIŠ MIESTO PARKAIS?

Lyginant su kitais miesto parkais, Jomanto parkas respondentams labiausiai išsiskiria reljefo įvairove ir brandžiais medžiais. Beveik 40 % atsakiusių, kaip išskirtinius parko privalumus rinkosi parko žibučių žydėjimą ir neatskleistas vietas. Šios savybės gali būti vertinamos, kaip formuojančios parko identitetą ir saugotinos.

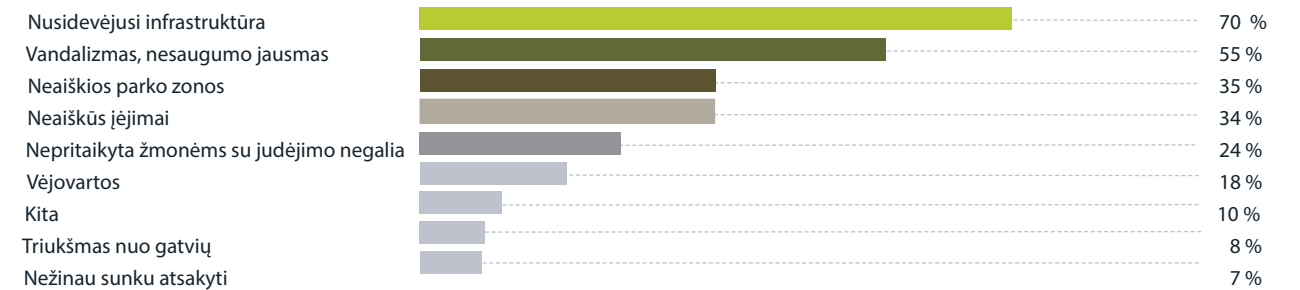
Į klausimą atsakė 1068 iš 1068

10. KOKIE JOMANTO PARKO TRŪKUMAI LYGINANT SU KITAIŠ MIESTO PARKAIS?

Respondentai vertino pateiktus parko trūkumus. Atsakant į klausimą buvo galima pasirinkti visus tinkamus variantus. Kaip didžiausią trūkumą dauguma nurodė nusidevėjusią parko infrastruktūrą (70%). Taip pat daugiau nei pusė atsakiusių (55%) kaip parko trūkumą rinkosi vandalizmą ir nesaugumo jausmą. Kiek mažiau, apie 34 % apklaustųjų, kaip trūkumus nurodo neaiškios parko zonas ir neaiškūs įėjimai.

Į klausimą atsakė 1057 iš 1068

11. KOKIAIS TRIMIS ŽODŽIAIS APIBŪDINTUMĖTE JOMANTO PARKĄ?

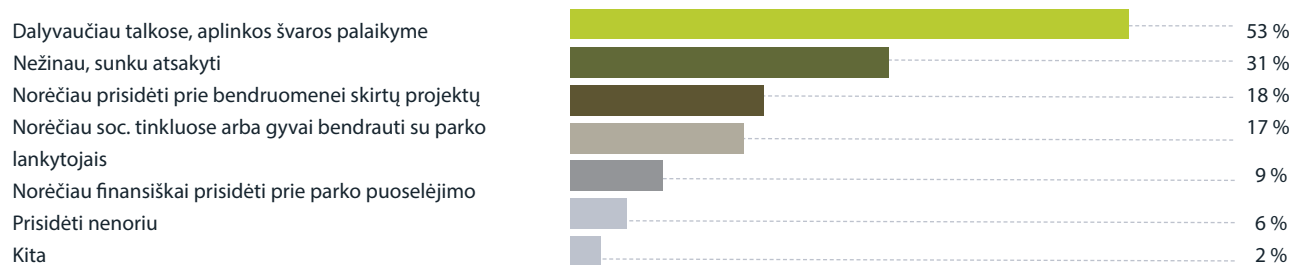
Tai buvo atviras klausimas. Išsiskiria tai, kad respondentai parką vertina gana skirtingai. Didžiąją dalį komentarų būtų galima sugrupuoti į dvi temines grupes: pozityvius ir negatyvius parko apibūdinimus. Dalis parką apibūdina kaip ramų, jaukų, gražų, patogų, įkvepiantį, savą ir pan. Tuo tarpu kita dalis komentarų apibūdina parką kaip apleistą, nesaugų, nešvarų, nesutvarkytą, neaiškų ir kita.

- Labai netvarkingas, nejaukus **Ramus miškas mieste**
- Deja, tačiau apleistas. **Natūralus, jaukus, ramus**
- Nesaugus, tamsus, nusidevejas **Daug laukines gamtos ir daug suniuku**
- Didelis, tamsus, nešvarus **Nuostabus želdynas šalia gyvenamųjų namų**

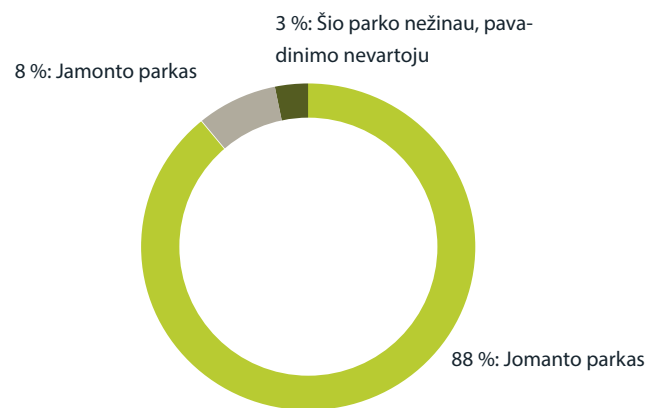
Į klausimą atsakė 801 iš 1068

12. KUO NORĖTUMĖTE PRISIDĖTI PRIE PARKO PUOSELĖJIMO?

Šio klausimo tikslas – išsiaiškinti, kiek gyventojai patys norėtų įsitraukti į parko puoselėjimą ir priežiūrą. Tik 6 % respondentų atsakė, kad prisidėti prie parko nenori. Didžioji dalis (53 %) dalyvautų talkose, apie trečdalis gyventojų dar nežino, kuo galėtų prisidėti. Norintys prie parko prisidėti finansiškai gali dovanoti miestui medžius ir krūmus (daugiau informacijos: www.zalias.vilnius.lt ir zalias@vilnius.lt).

13. KURĮ PARKO PAVADINIMĄ DAŽNIAU VARTOJATE?

Atliekant parko analizę sutikti du parko pavadinimai: Jomanto ir Jamonto. Anot „Vilniaus miesto parkų“, Jomanto parko pavadinimas kilo nuo paskutinio Baltupio dvarininko pavardės. Vietovardininko Laimučio Bilkio manymu, parkas turėtų būti vadinamas Jomanto vardu. Forma Jamontas greičiausiai atsirado tam tikru laikotarpiu sulenkinus dvarininko pavardę (Jamont). Šiuo apklausos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, koks parko pavadinimas labiau paplitęs tarp jo lankytojų. Dauguma atsakiusių parką vadina Jomanto vardu.

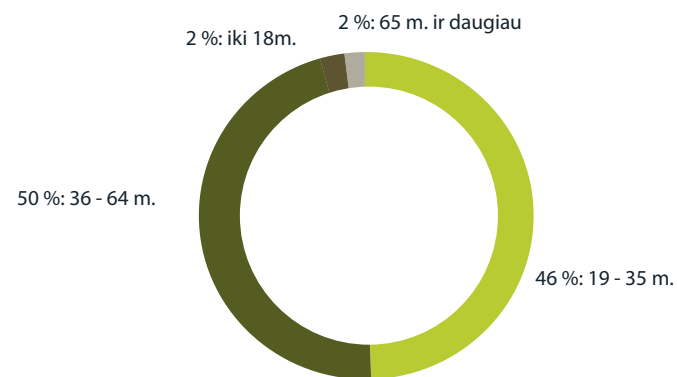
14. PAPILDOMOS PASTABOS IR KOMENTARAI JOMANTO PARKO ĮVEIKLINIMUI

Į šį atvirą klausimą atsakė 285 respondentai. Dalis paliktų komentarų atskleidžia gyventojų nuogaštavimus susijusius su įveiklinimo projektu. Nerimaujama, kad įveiklinimas, parko infrastruktūros atnaujinimas pakenks parko bioįvairovei: medžiams, krūmams ir kitiems želdiniams; paukščiams, voverėms ir kitai parko faunai. Taip pat bijoma, kad bus mažinamas parko plotas ir didės aplinkinis užstatymas. Dalis nenori, kad didėtų parko lankomumas ir tuo pačiu augtų lankytojų keliamas triukšmas: „Nepaversti parko triukšmo parku, neįrenginėti vaikų žaidimo aikštelių, stadionų“. Komentaruose pateikiami ir keli pasiūlymai parko įveiklinimui: šunų vedžiojimo aikštelė, įrengtas bėgimo takas su sužymėtais kilometrais, skulptūrų zona ir kiti. Galiausiai, gyventojai pateikė pasiūlymus, kaip galėtų būti pagerintas susisiekimas su parku. Baltupio gatvėje prie parko (tarp Ateities ir Didlaukio gatvių) siūloma, kad atsirastų viešojo transporto stotelė. Kitas siūlymas, kad prie įėjimo į parką ties Ateities gatvės pradžia arba prie adresu Ateities g. 4A esančios parduotuvės būtų sutvarkytas įėjimas į parką: „Būtų gerai minimaliai patvarkyti įėjimą į parką nuo „Lidlo“ pusės. Nereikia asfaltuoti ar pan., tiesiog šiek tiek palyginti nulipimą ir miško tako dangos užtektų. Prastu oru būna labai slidu ir nepatogu“.

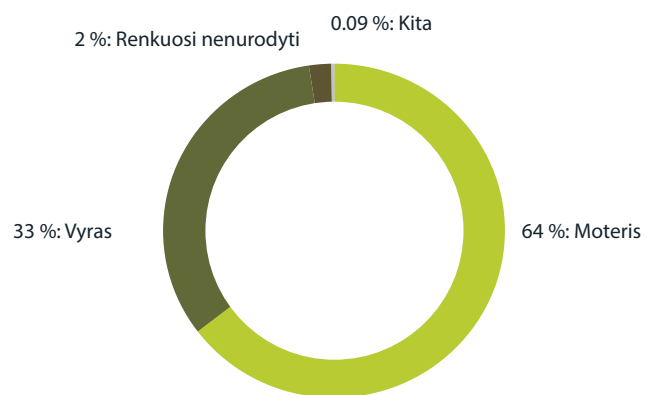
15. KOKS JŪSŲ AMŽIUS?

Į apklausą daugiausiai atsakė jaunesnio ir vidutinio amžiaus gyventojai: 50% atsakiusiųjų 36-64 m. amžiaus, 46% - 19-35 m.

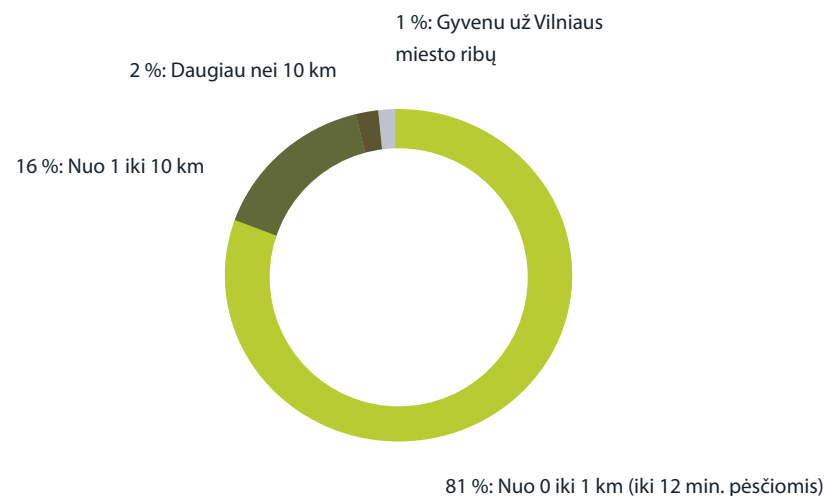
16. KOKIA JŪSŲ LYTIS?

Apklausoje daugiausiai dalyvavo moterys (64%). Trečdalis atsakiusiųjų buvo vyrai (33%).

17. KOKIU ATSTUMU GYVENATE NUO JOMANTO PARKO?

Apklausoje daugiausiai dalyvavo parko apylinkėse gyvenantys vilniečiai (81%).

APKLAUSOS IŠVADOS

Į PARKĄ ATVYKSTA PASIGROŽĖTI VAIZDAIS IR GAMTA **48%**

Gyventojai daugiausiai atvyksta pasigrožėti vaizdais ir gamta, praleisti laiko su šeima, vaikais arba naudoja parką tranzitui. Pavasarį, vasarą ir rudenį dauguma parke praleidžia po 1 val. laiko ir daugiau, o žiemos metu daugiausiai nuo 30 min. iki 1 val. 85% atvykstančiųjų į parką keliauja pėsčiomis.

AKTUALIAUSIOS PARKO FUNKCIJOS: **gamtos patyrimas ir tranzitas**

76% respondentų pažymėjo, kad natūralios gamtos patyrimas yra labai aktuali parko funkcija, saugus tranzitas dviračiu arba pėsčiomis aktualus 75% atsakiusiųjų. Apibendrinant, visos pateiktos parko funkcijos buvo labiau aktualios nei neaktualios. Be jau paminėtų tai: aktyvus poilsis, ramus poilsis, gamtos edukacija ir žaidimai vaikams. Respondentų nuomonės išsiskyrė labiausiai dėl aktyvaus poilsio. Ši funkcija neaktuali 31% respondentų, o labai aktuali 43%.

JOMANTO PARKO IDENTITETAS: **įvairus reljefas, brandūs medžiai ir nesaugumo jausmas**

Atsakiusieji, kaip didžiausius parko privalumus įvardijo įvairų reljefą (58%) ir brandžius medžius (54%), o didžiausius trūkumus – nusidėvėjusią infrastruktūrą (70%) ir nesaugumo jausmą (55%). Paprašius parką apibūdinti trimis žodžiais sulaukta gan skirtingų vertinimų. Vieni parką mato, kaip ramų, saugų ir jaukų, kita dalis – apleistą, nusidėvėjusį, nesaugų.

Į APKLAUSĄ ATSAKĖ **1068**

Apklausoje dalyvavo apie 1 tūkst. gyventojų. Dauguma – moterys, 35-64 metų amžiaus, asmenys gyvenantys iki 1 km atstumu nuo parko.

TAMSIUOJU PAROS METU JAUČIASI NESAUGIAI **66%**

Nors šviesiuoju paros metu 65% respondentų teigia, kad parke jaučiasi saugiai, tamsiuoju paros metu situacija pasikeičia. Tai, kad parke nesaugu gyventojai dažnai minėjo ir atvirose apklausos klausimuose. Paklausti, kas padėtų jaustis saugiau, dauguma minėjo apšvietimą, želdinių priežiūrą, esamos infrastruktūros būklės pagerinimą ir kitas priemones.

PRIIMTINIAUSIOS ĮVEIKLINIMO GALIMYBĖS: **žaidimų aikštelės ir paukščių globa**

Vaikų žaidimo aikštelių įrengimą ir paukščių gyvenimo sąlygų gerinimą 61% respondentų įvertino kaip labai priimtinas įrankius. Apibendrinant, visos pateiktos parko įveiklinimo galimybės buvo įvertintos kaip labiau priimtinos, nei nepriimtinos. Prieštarigai vertinamos dvi galimybės: beisbolo stadiono įrengimas ir bioįvairovės skatinimas – abi galimybės 44% įvertino kaip nepriimtinas. Klausiant, ką gyventojai dabar norėtų veikti parke, bet negali, daugiausiai sulaukta atsakymų, kad saugiai vaikščioti, važinėti riedučiais ir dviračiais, žaisti, sportuoti, nusileisti (šlaitais), piknikauti ir kt.

DALYVAUTŲ TALKOSE PARKE, APLINKOS ŠVARINIME **53%**

Tik 6% atsakė, kad nenori prisidėti prie parko puoselėjimo. Tai rodo, kad gyventojai galėtų būti labiau įtraukti į parko priežiūrą ir įveiklinimą.

REKOMENDACIJOS PARKO ĮVEIKLINIMO PROGRAMAI

- Reaguoti į gyventojų nerimą dėl projekto atsakant į kylančius klausimus, nuosekliai informuojant apie projekto tikslus ir eigą.

Atviras klausimas, kuriame respondentai galėjo palikti savo komentarus ir pasiūlymus atskleidė, kad dalis gyventojų turi nuogąstavimų dėl įgyvendinamo projekto. Siekiant išvengti konfliktų ateityje, svarbu reaguoti į gyventojų baimes, atsakyti į klausimus ir nuosekliai informuoti visuomenę apie įveiklinimo projekto tikslus bei eigą. Remiantis gautais komentarais, tai yra temos, kuriomis visuomenei reikėtų daugiau informacijos:

- kaip atnaujinant parko infrastruktūrą bus apsaugomi esami želdiniai? Ar bus kertami medžiai?
- koks yra parko sklypo plotas ir ar jį žadama keisti?
- kokie sklypai supa Jomanto parką ir koks užstatymas yra numatytas ar galimas ateityje?
- ar padidėjus parko lankytojų skaičiui nenukentės parko bioįvairovė? Ar ramaus poilsio ieškantys gyventojai turės kur parke leisti laiką?

- Atskirti aktyvaus ir ramaus laisvalaikio zonas parke.

Galima daryti prielaidą, kad gyventojai gan prieštarai vertina tai, kad įrengiant daugiau aikštelių didės parko lankomumas ir aktyvumas jame. Vieni vaikų žaidimo aikštelių, sporto zonų ir kitų galimų aikštelių įrengimą vertina teigiamai, o kiti – neigiamai. Taip pat didelė dalis respondentų vertina galimybę parke ilsėtis ramiai, pabėgti nuo triukšmo ir miesto. Įveiklinimo programoje siūloma apgalvoti, kaip ramaus ir aktyvaus poilsio zonos galėtų funkcionuoti viena šalia kitos, nes panašu, kad abi funkcijos, nors ir priešingos, bet yra aktualios parko lankytojams.

- Spręsti parko saugumo klausimą įtraukiant gyventojus.

Vienas iš didžiausių parko trūkumų – nesaugumo jausmas. Ypač nesaugiai gyventojai jaučiasi tamsiuoju paros metu – 66 % teigia, kad sutemus parke jaučiasi nesaugiai arba labai nesaugiai. Nesaugumo jausmą sukelia vandalizmas, nusidėvėjusi parko infrastruktūra, šiukšlės, besiburiuojančios girtaujančios žmonių grupės, buvusių užpuolimų ir seksualinio priekabiavimo nusikaltimų istorijos. Patys gyventojai pateikė nemažai pasiūlymų, kas padėtų jaustis saugiau parke, tarp populiariausių priemonių – apšvietimas ir želdinių genėjimas. Įdomu tai, kad apie 94 % gyventojų teigia, jog prisidėtų prie parko puoselėjimo, kas leidžia daryti prielaidą, jog vietos gyventojai yra aktyvūs ir galėtų patys savo veiklomis prisidėti prie didesnio saugumo parke. Tai, kaip gyventojai galėtų patys užtikrinti parko saugumą galėtų būti viena iš kūrybinių dirbtuvių temų.

- Brandūs medžiai, reljefo įvairovė, natūrali gamta, tranzito galimybė – vertinamos gyventojų parko savybės, kurias įveiklinimo projektas turėtų pastiprinti.

Parko įveiklinimas turėtų išsaugoti ir pastiprinti esamas parko vertybes. Parko lankytojai, kaip didžiausius parko privalumus nurodo reljefo įvairovę, brandžius medžius, pavasarinį žibučių žydėjimą ir dar neatskleistas parko vietas. Į parką lankytojai atvyksta pabūti natūralioje gamtoje. Išsakytos gyventojų baimes dėl parko įveiklinimo siejasi su parko išskirtinumu – bijoma, kad nukentės parko bioįvairovė ar pasikeis kraštovaizdis. Kuriant parko įveiklinimo viziją ir planą reikėtų patikslinti, kaip projektas puoselėja tai, ką jau dabar lankytojai vertina ir kuo džiaugiasi.

Leidinio autoriai:

„VILNIAUS PLANAS“

Lvivo gatvė 25-102, LT-09320.

Vilnius

Tel.: +370 601 31184

El. paštas info@vplanas.lt

<https://www.vilniausplanas.lt>

„VILNIAUS MIESTO PARKAI“

M. K. Čiurlonio g. 100, LT-03100

Vilnius

Tel.: +370 5 261 1037

El. paštas: info@vilniausparkai.lt

<https://www.vilniausparkai.lt>